

Claudia LIPAN

Lumea văzută de Măniuțiu

Așteptăm de ceva vreme riposta regizorului Mihai Măniuțiu la starea de „dulce amorțelă” pe care în general o adoptăm asupra lucrurilor ce se desfășoară la voia întâmplării, când uităm să fim simpli și naturali. Așteptăm un manifest încă de la *Ioana d'Arc*, unde orânduia ca într-o biserică ideea de religiozitate cu tăcerea. Poate că nu m-aș fi așteptat la o formă atât de direct violentă precum *Zoon Erotikon*. O piesă în care se omite orice tentativă de a recurge la tăcere și se strigă o revoltă indispen-sabilă.

Adaptat după scrierile lui D.H. Lawrence, scenariul restabilește coordonatele primordiale ale ființei, pe care le-am uitat, căutând o ordine de care nu ne mai putem atinge. În goana spre viață nu facem față celor mai elementare noțiuni, cum ar fi modul de a ne mișca unii spre ceilalți. Trebuie să avem o infimă bănuială privind apropierea de lucruri, pentru a ni le putea însuși. Iar iubirea este unul dintre ele. Cu tăria de caracter a unui Nietzsche, Măniuțiu revine (vrând-nevrând) la ideea de liber-arbitru. După ce arată că există Dumnezeu în fiecare dintre noi, amintește posibilitatea duală de a alege rațiunea umană.

Alegerea ține însă de o nouă modulație a lumii, conformă cu spusele unui povestitor (Dorin Andone). De data asta el preferă să depășească timiditatea de început a oricărui discurs public și să-i scrie cronică. În funcția sa critică, povestitorul va istorisi fragmente sau stadii ale iubirii, fie că este vorba de una orgolioasă pentru Adam și Eva, naivă pentru Swift, sau – mai nou – falsificată. Narațiune ce nu cuprinde așadar nimic dintr-o reală iubire, crescândă și sinceră, care „face legătura omului cu soarele și pământul”. Pe o scenă încărcată de obiecte semantice, corpurile se mișcă din instinct. E tot ce-a mai rămas din dezechilibrul funcțiilor vitale, acelea care atrag atenția că gândirea și acțiunea au devenit două vieți pe care le trăim separat. Mișcarea scenică descoperă ființe cu handicap: în goliciunea lor tru-pească (resimțită ca adevărată), acești oameni nu știu cum să se miște, cum să-și poarte trupul sau cum să-l adauge unui spirit rămas în urmă. Starea lor devine un biet reflex mecanic, aidoma muzicii care nu mai ajută; ripostează la libertinajul elegant, parcă, dintr-un mai vechi spectacol de-al regizorului (de pe la Cluj...), prezentându-se riguros

și elegant. El concentrează esența umană înspre instinc-tualitate. „Despre om ca animal erotic”, iată ideea lui Mihai Măniuțiu, atât de exactă când e vorba de tragismul condiției noastre umane. Dovedind încă o dată că nu știm totul, nu știm aproape nimic!

Aș fi acceptat ceva mai relaxată acest spectacol, dacă nu aș fi ascultat de curând o predică minunată a unui preot, într-o zi de duminică, în care se făcea apel la sentiment ca posibilitate de a înfrâna devorarea aceasta umană, erotică, pe care o întâlnim la tot pasul. De care ne împiedicăm pe stradă, părând mereu mai vulgară... Sau dacă Lawrence însuși, în experiența sa dureros trăită, nu ar fi prețuit o iubire spirituală care prin vulnerabilitate și-ar fi estompat istovirea. Dar mi-a apărut în față o lume în care oamenii trăiesc ca niște entități separate, iar prezența lor (fie ea și expusă) este un obiect artistic și atâta tot. O percepție în care nimeni nu mai respectă „ritualul zorilor, al amiezii, al serii, al anotimpurilor cu drama sufletului, al primului cuvânt și al ultimului suspin”. Lumea văzută prin ochii lui Măniuțiu mi s-a părut tristă. Ca și privitorul ei...

Teatrul Bulandra. Zoon Erotikon, un spectacol conceput de Mihai Măniuțiu după scrierile lui D.H. Lawrence. Decor: Sică Ruscescu. Costume: Iuliana Vâlsan. Regla, scenariul și ilustrația muzicală: Mihai Măniuțiu. Cu: Dorin Andone, Emilia Dobrin, Marius Gălea, Lelia Ciobotaru, Ada Navrot, Vava Ștefănescu, Ioana de Hillerin, Gabriela Baciu. Data premierei: 23 februarie 2000.